

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Պատմության

ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Տեխրա Մովսիսյան Վազգենի

/Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 2

«13» սեպտեմբերի 2023 թ.

Պ/բ-017-Միջին դարերի պատմություն-1,
Պ/բ-018-Միջին դարերի պատմություն-2

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝

022201.00.6 «Պատմություն»

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

022201.01.6 «Պատմություն»

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Պատմության

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

առկա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

առկա II կուրս՝ I, II կիսամյակներ

Դասախոս՝

Վ.Ա. Խաժակյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե khazhakyan.vachagan@gmail.com

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	...
9.	Ուսումնառության մեթոդները
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	...
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	...
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
12.3.	Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	...
14.	Գնահատում.....	...
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	...
14.2.	Հարցաշար.....	...
14.3.	Գնահատման չափանիշներ.....	...
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	...

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Միջին դարերի պատմություն» դասընթացն ամբողջացնում է ուսանողների մասնագիտական կրթվածությունը պատմության բնագավառում՝ ներկայացնելով միջին դարերի պատմության ամենաբազմազան խնդիրները: Ուսանողն ըմբռնում է միջնադարյան Եվրոպայի տեղը և դերը համաշխարհային պատմության համայնապատկերում: Առարկան ամբողջացնում է նաև ուսանողի մասնագիտական-մանկավարժական հմտությունների շրջանակը դպրոցում դասավանդելու համար:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- ուսանողների մոտ գիտելիքների համակարգ ձևավորել Միջնադարի վերաբերյալ,
- ցույց տալ անցումը դեպի Միջնադար և ձևավորել Միջնադարի հիմնարար առանձնահատկությունները՝ ավատատիրական հասարակության գաղափարաբանությունը, մշակույթը,
- ներկայացնել եվրոպական միջնադարյան հասարակությունների պատմությունը և տիպաբանությունը, բացահայտել միջնադարյան հասարակությունների զարգացման միտումները քաղաքական կառուցվածքի, գաղափարախոսության, տնտեսության և մշակույթի միջոցով,
- նշել Վերածննդի օրինաչափությունները, Վերածննդի իրողությունները և աշխարհի պատկերի ընդլայնման իրողությունը:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսանողների մոտ ձևավորել միջնադարի վերաբերյալ տեսական պատկերացումներ առարկայի և նրա հիմնական հասկացությունների մասին,
- ներկայացնել միջնադարյան եվրոպական հասարակությունների պատմությունը և տիպաբանությունը,
- բացահայտել այդ հասարակությունների զարգացման միտումները քաղաքական կառուցվածքի, գաղափարախոսության, տնտեսության և մշակույթի միջոցով: Ամբողջական պատկերացում տալ հասարակական-քաղաքական գործընթացների և օրինաչափությունների, ավատատիրական բնության, կրոնական մոլեռանդության դրսևորումների և պատերազմների մասին:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները.

«Միջին դարերի պատմություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է, որ ուսանողը գաղափար ունենա պատմական գիտության էության, ձևերի և գործառույթների մասին, պատմության ուսումնասիրման մեթոդների և աղբյուրների, նրանց հասկացության և դասակարգման, Եվրոպայի հնագույն ժամանակաշրջանի պատմության մասին:

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթարվոկների

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը².

«Միջին դարերի պատմություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. Տիրապետել Եվրոպայի միջնադարյան պատմության վերաբերյալ խոր և համակողմանի գիտելիքներին,
2. Տիրապետել միջնադարագիտության ժամանակակից ձեռքբերումներին, պատմական երևույթների, փաստերի վերլուծությանը,
3. Տիրապետել ավատատիրական հասարակարգի և եվրոպական պետությունների ձևավորման ու զարգացման պատմությունը, դրա ուսումնասիրման խնդիրներին և նպատակներին,
4. Պատկերացում ունենալ Արևմտյան և Կենտրոնական Եվրոպայի միջնադարյան հասարակությունների քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական կյանքի առանձնահատկությունների, գաղափարախոսության և մշակույթի, ինչպես նաև պատմական գործընթացների օրինաչափությունների, շարժիչ ուժերի, և դրանցում անհատի, հասարակության տեղի ու դերի վերաբերյալ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Դ1. Ընթացիկ իրադարձություններն ու գործընթացները և անցյալի ու ներկայի փոխհարաբերությունները գնահատելիս քննադատական և ինքնաքննադատական մտածողություն դրսևորելու ունակություններ,

Դ2. Պատմության վերաբերյալ գիտելիքներն ու արդյունքները համադրելու և պատմագիտական գիտելիքի միջազգային չափանիշներին և չափորոշիչներին համապատասխանեցնելու, ինչպես նաև պատմագիտական գիտելիքի միջազգային ձեռքբերումները տեղայնացնելու և տեղական (ազգային) առանձնահատկությունների հետ համադրելու կարողություն,

Դ3. Մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելիս և լուծումներ առաջադրելիս ստեղծագործական մոտեցում ցուցաբերելու, ինչպես նաև նոր իրավիճակներին համապատասխան որոշումներ կայացնելու և սովորելու կարողություն:

Բ)Անընկալ ակն (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (Ա)

Բ1. Կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառելով՝ պատմական իրողությունները հասկանալու, փաստերն ու երևույթները համեմատելու, պատմական զարգացման փուլերն ու

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

դրանց օրինաչափությունները համադրելու և համակողմանի գնահատելու, վերլուծելու, դիրքորոշումներ ձևակերպելու կարողություն,

Բ2. Պատմության վերաբերյալ բազմաբնույթ գիտելիքների համակարգման և տեսական վերլուծության, սեփական դիրքորոշումը փաստարկելու և ինքնուրույն հետևություններ անելու կարողություն,

Բ3. Համաշխարհային և հայրենական պատմության հրատապ ու հանգուցային հարցերի վերաբերյալ ժամանակակից մոտեցումներում, տեսակետներում և պատկերացումներում ազատ կողմնորոշվելու կարողություն, տեղեկույթի համադրման միջոցով համաշխարհային նորագույն քաղաքական զարգացումները հասկանալու կարողություն,

Բ4. Քննադատաբար և համակարգված օգտագործելով իր գիտելիքները՝ պատմական իրադարձությունների ու գործընթացները վերլուծելու, դրանց տրամաբանությունը, օրինաչափությունները, իրադարձությունների պատճառա-հետևանքային կապերը հասկանալու կարողություն, արդիական և նորարարական մեթոդների օգնությամբ իր գիտելիքներն ու իմացությունը կիրառելով՝ դիրքորոշումներ ձևակերպելու և հետազոտություններ կատարելու կարողություն:

Բ5. Սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու և դրանցում առկա ինֆորմացիայի տարբեր ձևերը օգտագործելու, տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման ունակություն, տեղեկույթը կառավարելու, իր դիրքորոշումը փաստարկելու և ինքնուրույն հետևություններ անելու կարողություններ,

Բ6. Պատմության տարբեր շրջափուլերում ի հայտ եկած քաղաքական, տնտեսական, հասարակական-պետական, մշակութային կառույցներն ու գաղափարաբանությունները համադրելու, դրանց փոխակերպությունների առանձնահատկությունները վեր հանելու կարողություն,

Բ7. Մասնագիտական բարեվարքության նորմերը պահպանելով՝ զեկուցումներ պատրաստելու, հետազոտություններ կատարելու կարողություն:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Միջին դարերի պատմություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և պատմագիտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ)	4+5կրեդիտ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	38+50	
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք	18+20	
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	64+80	
Ընդամենը	120+150	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	Քննություն	

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴.

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների,

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդաբանություն:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կրթ սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Կունկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաձանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** – կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգաքթի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգաքթից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հասուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝⁶** հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր....

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են՝⁷** մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին) Առաջին կիսամյակ	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապլաներ	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Ներածություն: <<Միջին դարերի պատմության>> առարկան և նրա պարբերացումը, աղբյուրները	4				
2.	Ավատատիրությունը որպես տնտեսական, քաղաքական և իրավական հասկացություն: Ավատատիրական հարաբերությունների ծագումնաբանության հիմնահարցը միջնադարագիտության մեջ: Բարբարոսների հասարկությունը և դրա էթնիկական խմբերը	4				
3.	Արևմտյան Հռոմեական կայսրության անկումը: Բարբարոսական թագավորությունները: Ֆրանկական պետությունը 5-9-րդ դդ.	6				
4.	Եվրոպայի քաղաքական քարտեզը IX-XI դարերում: Նորմանները, հունգարները և նրանց արշավանքները	2				
5.	Գերմանիան և Ֆրանսիան 9-11-րդ դդ.:	4				
6.	Անգլիան 7-11-րդ դդ.	2				

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

7.	Արևմտյան և Հարավային սլավոնները 6-11-րդ դդ.	4				
8.	Ավատատիրական հասարակարգի հաստատումը Եվրոպայում 9-11-րդ դդ.: Արհեստը, առևտուրը և գյուղատնտեսությունը: Միջնադարյան համալսարանները	2				
9.	Խաչակրաց արշավանքները 11-13-րդ դդ.	4				
10.	Բյուզանդական կայսրությունը 4-9-րդ դդ.:	2				
11.	Բյուզանդական կայսրությունը 9-13-րդ դդ.	2				
12.	Բյուզանդական կայսրությունը 13-15-րդ դդ.	2				
13.	Միջնադարյան քաղաքների առաջացումը, դրանց քաղաքային կյանքը, արտաքին տեսքը և բնակչությունը: Միջնադարյան քաղաքների ծագման տեսությունները		4			
14.	Սկանդինավյան երկրները 12-15-րդ դդ.		4			
15.	Հունգարական թագավորությունը 10-15-րդ դդ.		6			
16.	Բյուզանդիայի մշակույթը 4-15-րդ դդ.		4			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		38	18			

Խ/ Խ	Թեմա (բաժին) Երկրորդ կիսամյակ	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		Բ	Գ	Դ	Ե	Յ
	Ֆրանսիան 11-14-րդ դդ.: Ֆիլիպ II-ի ներքին և արտաքին քաղաքականությունը: Լյուդովիկոս IX-ի բարեփոխումները: Ֆրանսիան Ֆիլիպ IV-ի օրոք	2				
	100-ամյա պատերազմի պատճառները և սկիզբը: 1356-1358թթ. Փարիզի ապստամբությունը: Ժակերիան: Կարլոս V-ի բարեփոխումները: Ֆրանսիան Կարլոս VI-ի օրոք:	4				
	100-ամյա պատերազմի վերսկսումը 1369թ.: Ժաննա դ'Արկ: Պատերազմի ավարտը և դրա հետևանքները: Ֆրանսիան Լյուդովիկոս XI-ի օրոք	4				
	Անգլիան 11-13-րդ դդ.: Անգլիայի նորմանդական նվաճումը: Հենրի II-ի բարեփոխումները: Միջնադարյան պառլամենտի ձևավորումը Անգլիայում, դրա դերն ու նշանակությունը:	4				
	Անգլիան 14-15-րդ դդ.: Սոցիալական հակասությունների սրումը և պայքարը բարոնների դեմ: Ջոն Վիկլիֆի ուսմունքը և լույսարդյունքը: Ուտոթայլերի ապստամբությունը: Անգլիան Լանկաստերների օրոք:	4				
	Շվեյցարիան 13-16-րդ դդ.: Քաղաքական կառուցվածքը և սոցիալ-տնտեսական դրությունը: Ուշ Միջնադարի բնութագիրը և հիմնական հատկանիշներն ու առանձնահատկությունները	2				
	Աշխարհագրական մեծ հայտնագործությունների պատճառները և սկիզբը: Պորտուգալացիների, իսպանացիների աշխարհագրական հայտնագործությունները: Առաջին շուրջերկրյա ճանապարհորդությունը: 16-րդ դ. երկրորդ կեսի աշխարհագրական հայտնագործությունները	4				
	Արևմտավրոպացիների գաղութային զավթումները: Մինչլուրմբոյան քաղաքակրթություններն Ամերիկայում: Աշխարհագրական հայտնագործությունների նշանակությունը և հետևանքները	4				
	Իտալիան 8-12-րդ դդ.: Իտալիայի քաղաքական զարգացումը: Ավատատիրական հարաբերությունների ձևավորումը, քաղաքների աճը	2				
	Իտալիան 12-13-րդ դդ.: Քաղաքների պայքարը Սրբազան Հռոմեական կայսրության դեմ: Միջիլիական թագավորությունը	4				
	Իտալիան 13-15-րդ դդ.: Ագրարային զարգացումը: Գյուղացիական ապստամբությունները: Վաղ կապիտալիստական հարաբերությունների զարգացումը: Չոմպիների ապստամբությունը	2				
	Ֆլորենցիայի հանրապետությունը: Պապական մարզը	2				
	Պիզայի, Ջենովայի և Վենետիկի հանրապետությունները	4				
	Իսպանիան 8-11-րդ դդ.: Իսպանիայի նվաճումը մուսուլմանների կողմից: Իսպանա-քրիստոնեական պետությունների առաջացումը: Ռեկոնկիստայի սկիզբը	4				
	Իսպանիան 11-15-րդ դդ.: Ռեկոնկիստան տվյալ դարաշրջանում: Իսպանիան Իզաբելլա I-ի և Ֆերդինանդ II-ի օրոք: Պորտուգալիան 12-15-րդ դդ.	2				
	Գերմանիան 15-րդ դարի վերջին և 16-րդ դարի սկզբին: Քաղաքական կարգը և սոցիալ-տնտեսական դրությունը: Հումանիստական շարժումը և ռեֆորմացիայի սկիզբը Գերմանիայում	2				
	Կաթոլիկ եկեղեցին Միջնադարում. քրիստոնեության տարածումը: Վանականությունը վաղ միջնադարում: Պապականության առաջացումը: Եկեղեցիների բաժանումը: Կյուրիական շարժումը: Գրիգորիոս VII-ի աստվածապետական քաղաքականությունը: Պապականությունը 12-13-րդ դդ.: Հերետիկոսական շարժումները և եկեղեցու պայքարը դրանց դեմ: Պապականությունը 14-15-րդ դդ.	8				
	Միջնադարյան Եվրոպայի մշակույթը 5-15-րդ դդ.: Կարոլինգյան վերածնունդը: Գրթական համակարգը, գիտությունը, գրականությունը, կերպարվեստը և ճարտարապետությունը	6				
	Վաղ Վերածնունդը և հումանիզմն Իտալիայում: Վերածննդի մշակույթի առաջացման պատմական նախադրյալները: Վաղ Վերածնության գրականությունը, հումանիստները: Կերպարվեստը	6				
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	38	20			

11. Ուսումնասիրողական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Միջին դարերի պատմություն, Ս. Սկազկինի խմբ., հ.1, Եր.	1975
2.	Էնճոճեյ Նճաճեճ աճեճ: В 2-х т. Իճա ճաճ. Ն. Ի. Էճճիճաճ, Ի.	2003 (или 2008)
3.	Էնճոճեյ Նճաճեճ աճեճ. Իճա ճաճ.: Г.П. Мякова, Ижевск	2011
4.	Гуревич А., Харитонович Д. История Средних веков. М	2008
5.	Միջին դարերի պատմություն, Ս. Սկազկինի խմբ., հ.1, Եր.	1975
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Աճաճեճեյ Էնճոճեյ: Ա 24-ճ ռ. Աճճ.: Ա. Աճճաճ, Է. Աճեճ: Է ճճ. Օ. 7,8,9,10. Իճի.-Ի.	2000-2001
2.	Աճաճեճեյ Էնճոճեյ: Ա 10-и ռ. Իճա ճաճ. Н. Сидоровой и др. Օ. 3, 4. Ի.	1957-1958
3.	Էնճոճեյ Աճճաճեճ: В 3-ճ ռ. Իճա ճաճ. Ն. Д. Նճճճեճ, М.	1967
4.	Էնճոճեյ Օճաճեճ. Իճա ճաճ. А. Իճճճաճ Է ճճ. Օ.1, Ի.	1972
5.	Էնճոճեյ Էճաճեճ: Ա 3-ճ ռ. Իճա ճաճ. Ն. Նճճճեճ Է ճճ. Օ.1, Ի.	1970
6.	Ի-ճճեճ Էնճոճեճ Էճաճեճ. 476-1918աճ. Իճա ճաճ. Ի. Աճճաճճիճ, Ի.	1959
7.	Ինճեճ Ի. А. Էնճոճեյ Նճաճեճ աճեճ. Իճի.	2003
8.	Իճճի Ա.Է. Էնճոճեյ Աճաճեճ, Ի.	1950
9.	Օճիճաճ Ա.Ա. Էնճոճեյ Աճաճեճ ա Նճաճեճ աճեճ, Է.	1973
10.	Էճի Ա.Ն. Էնճոճեյ Նճաճեճաճճեճ Նճճի (Աճեյ, Իճաճեյ, Օճաճեյ), Ի.	1971

11.	Õðãñòíìàòèÿ ï òñòíðèè ñðããíèò áãéíá: Á 2-ò ò. Ìñ ðãã. Ñ.Á. Ñèàçèèà, Ì.	1961-1963
12.	Õðãñòíìàòèÿ ï òñòíðèè ñðããíèò áãéíá: Á 2-ò ò. Ìñ ðãã. Í.Í. Æðàðèáíñéíáí, Ñ.Á. Ñèàçèèà, Ì.	1950-1953
13.	Õðãñòíìàòèÿ ðàéÿíèéíá ðáíáãèüííáí áíñóããðñòãã è ððãã ñððáí Áãðííó. Ìñ ðãã. Á.Ì.Ëíðãðéíáí. Ì.	1961
14.	Ñàíðóèèí Ñ. Ëñòíðèÿ ñðããíèò áãéíá. Ì.	1980
15.	Çãáíðíá Ì.Á. Ëñòíðèÿ èðãñòíáóò ïïóíáí á áíéóíáíòã è ðãðèèèèè. Ì.	1977
16.	Çãáíðíá Ì.Á. Ëðãñòííñòó ðá Áíñòíèá. Ì.	1980
17.	Çãáíðíá Ì. Á. ðáíñòáí è èðãñòíáóò ïïóíáí. Ì.	1960
18.	Æðèòãè Á. Ëðãðèáÿ èñòíðèÿ èðãñòíáóò ïïóíáí. Ì.	2002
19.	Ëíçèíñèèé Ñ. Á. Ëñòíðèÿ ðáíñòãã. Ì.	1986
20.	Áóðííã Á.Á. Áíçíèííááíèá Áíãèèñéíáí ððèáíáíòã. Ì.	1960
21.	Ëíðñóíñèèé Á., Áðíòã Ñ. Óíãáíè è áèããèü Çáíááíé Ñèíñéíé èíðãðèè è áíçíèííááíèá áãðíáíñèèò èíðèèããñòã (áí ñãðããèíó VI á.). Ì.	1984
22.	Òã-àòóðÿí Í.Á. Áíçíèííááíèá Áíáðãèüííó Øðàòíá áí Óðáíèè. Ì.	1976
23.	Òã-àòóðÿí Í.Á. Ñíñéíáíáÿ ïíáððèÿ áí Óðáíèè XIII-XV áã. Ì.	1989
24.	×èñòíçáííá Á.Í. ðèãðèèáíñèáÿ áóðæóãñáÿ ðãáíèððèÿ XVI áãè. Ì.	1958
25.	Áèãèñãã Á.Ì. Óðèãðèèèáíáÿ áíéíá. Ë.	1961
26.	Áãñíãñèáÿ Í.Ë. Ñòíèãðíÿ áíéíá 1337-1453ãã. Ì.	1985
27.	Æðèãóèããè-Ë.Ñ. Ëíèãèçèðèÿ. Ì.	1985
28.	Áóèÿã Á.Ë. Ìí ñèããáí èííèèñòãáíðíá, Ì.	1976
29.	Óðããèè Í.Á. Ááíðãòè-ãñèèá ðèèðóðèÿ è ðãð-ííá ïíçíáíèá Çáíèè. Ì.	1972

30.	Υέλιαδᾶ. Ἐεçíü Ἐὰδῆὰ Ἀὰεὐὐίαῑ. ἰ.	1977
31.	Õýāāðiaíí Ἀ. Ἐὰδῆ Ἀὰεὐὐὐὐ. ἰ.	2003
32.	Ἐāāaíāíāñēēē Ἀ.ἰ. Ἐὰδῆ Ἀὰεὐὐὐὐ, χὰδᾶç èíiāðèp ê Ἀὰðñā. ἰ.	1995
33.	Çāāāiðíúé Ἀ. Ἐñòìðèý ðèiñēèō ïàì. Ò. 1., ἰ.	1995
34.	Ñàìàðῆéí Ἀ. Ἀññòàíèà Ἀíèü÷èí. ἰ.	1971
35.	Õèèòíí Ð., Õāāaí Ἀ. Ἀññòàíèà àíāèèèñêîîā ïàðíāà â 1381ā. ἰ.	1952
36.	Ðóáóîā Ἀ. Õ. Ἀóñèðñèèà àíéíú. Ἀὰèèèàý èðāñòüýíñèàý àíéíà â χὰðèè XV â. ἰ.	1955
37.	Диль Ш, История Византийской империи, М.	1948
38.	Левченков В. История Византии, М.	1940
39.	Лихачёва В, Искусство Византии IV-XV вв. Л.	1986
40.	Удальцова З. Византийская культура. М.	1986
41.	Хейг К. Елизавета I Английская, Рос.-на-Дону	1997
42.	Дмитриева О. В. Елизавета I. М.	1998
43.	Кнехт Р. Ришелье. Ростов-на Дону	1995
44.	Черкасов П. П. Кардинал Ришелье. М.	1990
45.	Штекли А. Э. Томас Мюнцер. М.	1961
46.	Смирин М. М. Народная революция Томаса Мюнцера и Великая крестьянская война. М.	1955
47.	Мартин Лютер – реформатор, проповедник, педагог. М.	1996
48.	Фаусель Г. Мартин Лютер, жизнь и дело. Т. 1,2. М.	1995-1996

49.	Брагина Л. М. Итальянский гуманизм. Этические учения XIV-XV вв. М.	1977
50.	Рутенбург В. И. Титаны Возрождения. М.	1976
51.	Гуковский М. А. Итальянское Возрождение: В 2-х т. Л.	1990
52.	Самаркин В. В. Историческая география Западной Европы в средние века. М.	1976
53.	Άδελφότης Οδοθητόν. Ἐπισημὸν ὁδοθητόν/Изд. πρῶτον. Ἀ.Ἀ. Νηαοείαα. Ἰ.	1987
54.	Ἀαδοτέ. Ἰ ὁδοθητοῖατέεε ρηοείαία/ Ἰαδ., ἡδοουῦ ἐ ἰδελῶ. Μ. Ἀ. Ἐαα-αίετ. Ἰ.- Ἐ.	1953
55.	Αίία Ἐπίεία. Ἀεαήиада./ Ἀίία. ἡδ., ἰαδ. ἐ ἐπίαίο. β. Ἐραδαηεία. Ἰ.	1965
56.	Ἐἰδαί. Ἰ ἰδελθῶαατέε ἐ ααυίεῦ ααοία./ Ἀηοοίεο. ἡδοουῦ, ἰαδ. ἐ ἐπίαίο. Ἀ. Νεδααείηεέ. Ἰ.	1960
57.	Ἐαα Ἀεαήт. Ἐπισημὸν / Ἰαδ. δαα. Ἀ.Ἐοααδελ. Ἰ.	1988
58.	Перну Р., Клэн М.-В. Жанна д'Арк. М.	1992
59.	Ὄδοθιί Ὀ. Νηαίίαδθεα. Ἀαδοτέ ἐς Ναί-λαδέτ, Ἰ.	1982
60.	Ἀίαεα-Ἐααηοααίηεαῦ Ἰ.Ἀ. Ἐοεῦοοδα ραίαίηααδθίηεήετῶ ἡααίαααείαῦ. Ἰ.	1987
61.	Ἐαδηαεί Ἐ.Ἰ. Ἐοεῦοοδα ἡααίεο ααεία. Ἐεα	1995
62.	Ἰαηηαεῦοοδαοη Ὀ.Ἀ. Ἐπισημὸν ἐηεοηηαα ραδοααείῦο ἡδοαί. Νηαίεα ααεα. Ἀίηδθεαίεα. Ἰ.	1982
63.	Ἀηηαδ Ἐ.ρ. Ἐπισημὸν ἡααίεο ααεία. Ἰ.	1996
64.	Ἀηηαδ Ἐ.ρ. Ὄδελῶ ἐ αἰηοααδθῶαί ἁ Ἀετῶα XVI ἁ. ἁ ὑηοό Ἐαεῦαείεα. Ἰ.	1994
65.	Ἐαδῦααἷ Ἰ.Ὀ. Ἐπιδδαοίηαοεῦ/Ἐπισημὸν Ἀαθῆ. Ὀ.3 Ἰ.	1993
66.	Ἀεαίαεί Ρ., λαδέετ Ἀ. Νοί ααεεεεο ααηαοε-αηεεο ἰεδουοέ. Ἰ.	2001
67.	Ἀοοίηα Ἀ.Ἀ. Ἐπισημὸν ἡααίεο ααεία. Ἰ.	1985

68.	Чекалова А. А. Константинополь в VI веке: Восстание Ника. М.	1986
69.	Сара Орне Джуэтт, Завоевание Англии норманнами. Мин.	2003
70.	Стриннгольм А. Походы викингов. М.	2003
71.	История средних веков. I, II, III книга/ Сост. М. М. Стасюлевич. С.-Пет. – М.	2001
72.	Успенский Ф. И. История Византийской империи: В3-х т М.	1997
73.	ԾՇՀՇՄ ¹³ ճ»ճՇ ձ՞իՍՁՕՁՍՁՕՄ, Ն. I, Ս՞Ե I և II: Ե. Կոսմինսկու և Ս. Սկազկինի խմբ., Եր.	1962
74.	Յու. Ա. Պետրոսյան, Հինավուրց քաղաքը Բոսֆորի ափերին: Եր. 1989	1989
75.	Շարլ Դիլ, Բյուզանդիայի պատմության հիմնախնդիրները, Եր.	2000-2001

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
1.	Ներածություն: «Միջին դարերի պատմության» առարկան և նրա պարբերացումը, աղբյուրները	Միջին դարերի պատմության պատմական, տնտեսական, իրավական, քաղաքական, մշակութային հիմնական հասկացությունները, նրա ուսումնասիրման հիմնական աղբյուրները:	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
2.	Ավատատիրությունը որպես տնտեսական, քաղաքական և իրավական հասկացություն: Ավատատիրական հարաբերությունների ծագումնաբանության հիմնահարցը միջնադարազրագիտության մեջ:	Ավատատիրական հարաբերությունների ծագումնաբանության հիմնահարցը պատմագիտության մեջ: «Գերմանիստական», «Ռոմանիստական» տեսությունների հիմնական բովանդակությունը: Միջնադարազրագիտության դպրոցները:	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, որ.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	Բարբարոսների հասարկությունը և դրա էթնիկական խմբերը			
3.	Արևմտյան Հռոմեական կայսրության անկումը: Բարբարոսական թագավորությունները: Ֆրանկական պետությունը 5-9-րդ դդ.	«Ժողովուրդների մեծ գաղթը» և բարբարոսական ցեղերի ներխուժումը Հռոմեական կայսրության տարածք: Հոները և նրանց արշավանքները: Վեստգոթական, Վանդալական, Բուրգունդական, Օստգոթական, Լանգոբարդական թագավորությունները: Բրիտանիայի նվաճումը անգլոսաքսերի կողմից: Ֆրանկների հասարակական-քաղաքական կյանքը և տնտեսակարգը: Մերովինգների և Կարոլինգների կառավարման ժամանակաշրջանը: Կարլոս Մեծի ներքին և արտաքին քաղաքականությունը: 843թ. Վերդենի բաժանքը	6	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
4.	Եվրոպայի քաղաքական քարտեզը IX-XI դարերում: Նորմանները, հունգարները և նրանց արշավանքները	«Ժողովուրդների մեծ գաղթի» (4-րդ դարի երկրորդ կեսից – 7-րդ դար) պատմական նշանակությունը Եվրոպայի ժողովուրդների համար: Արևմտահռոմեական կայսրության կործանումից հետո նրա տարածքում նոր ավատատիրական պետությունների հանդես գալը: 843թ-ի Վերդենի համաձայնագրից հետո Եվրոպայում նոր պետությունների հանդես գալը: 870թ-ի Մերսենի պայմանագիրը: 829թ. 7 անգլոսաքսոնական թագավորությունների միավորումից հետո մեկ միասնական պետությամբ Անգլիայի հանդես գալը: 9-10-րդ դդ. Արևելյան, Արևմտյան, Կենտրոնական Եվրոպայում սլավոնական պետությունների (Մեծ Մորավյան), չեխական իշխանությունների, լեհական պետության հանդես գալը: Արևմտյան Եվրոպայում	2	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

		9-11-րդ դդ. նորմանների նվաճողական քաղաքականությունը, նրանց ասպատակիչ արշավանքները: Հյուսիսային Եվրոպայում սկանդինավյան պետությունների՝ Նորվեգիայի, Դանիայի և Շվեդիայի թագավորությունների կազմավորումը: 9-11-րդ դդ. հունգարների արշավանքները և 10-րդ դ-ում Հունգարական թագավորության կազմավորումը		
5.	Գերմանիան և Ֆրանսիան 9-11-րդ դդ.:	Ավատատիրական հարաբերությունների ձևավորման ներքին ուղին Գերմանիայում: Գերմանական թագավորության առաջացումը: Գերմանիան Հենրիխ I-ի օրոք: Օտտոն I-ի քաղաքականությունը: Գերմանական կայսրության ստեղծումը: Գերմանական հասարակության սոցիալ-քաղաքական և դասային կառուցվածքը: Ֆրանսիական թագավորության առաջացումը: Ֆրանսիան առաջին Կապետինգների օրոք: Սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունները Ֆրանսիայում 9-11-րդ դարերում: Վերդենի 843թ. բաժանքից հետո հանդես եկած պետությունները, Լոթարինգիայի մասնատման գործընթացը, Արևելյան և Կենտրոնական Եվրոպայի նոր պետությունների ստեղծումը, նորմանների, հունգարների ասպատակությունները:	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
6.	Անգլիան 7-11-րդ դդ.	Անգլոսաքսոնական թագավորությունների կազմավորումը և միավորումը: Պայքարը դանիական հարձակումների դեմ: Ալֆրեդ Մեծի ներքին և արտաքին	2	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

		քաղաքականությունը: Անգլիայի ժամանակավոր ենթարկումը դանիական թագավորությանը: Անգլոսաքսոնական թագավոր Էդուարդ Խոստովանողի քաղաքականությունը և Վիլհելմ I Նվաճողի գահակալումը:		
7.	Արևմտյան և Հարավային սլավոնները 6-11-րդ դդ.	Արևմտյան և հարավային սլավոնների սոցիալ-տնտեսական վիճակը 6-7-րդ դդ.: Սամոյի իշխանապետությունը: Մեծ Մորավյան տերությունը Մոյմիր 1-ինի և նրա հաջորդների օրոք (Ռոստիսլավ, Սվյատոպոլկ): Քրիստոնեության մուտքը Մորավիա: Կիրիլի և Մեթոդիոսի լուսավորչական գործունեությունը: Բուլղարական I թագավորությունը: Իշխան Քրումը: Բուլղարիան Սիմեոն իշխանի օրոք (893-927): Հայ-բուլղարական կապերը: Բուլղարական I թագավորության կործանումը և Բուլղարական II թագավորության կազմավորումը:	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
8.	Ավատատիրական հասարակարգի հաստատումը Եվրոպայում 9-11-րդ դդ.: Արհեստը, առևտուրը և գյուղատնտեսությունը: Միջնադարյան համաքարությունները	Եվրոպայում ավատատիրական կարգերի հաստատման գործընթացը, պատմական նշանակությունը, արհեստների զարգացումը, գյուղատնտեսությունը և առևտուրը, համաքարությունների ձևավորումը, դրանց կանոնադրությունը, աշակերտների և վարպետների միջև ընթացող պայքարը:	2	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
9.	Խաչակրաց արշավանքները 11-13-րդ դդ.	«Խաչակրություն» հասկացության բովանդակությունը: Խաչակրաց արշավանքների կրոնական, ժողովրդագրական և սոցիալ-քաղաքական պատճառները: «Սրբազան պատերազմի» գաղափարախոսությունը: Կլերմոնի եկեղեցական ժողովը և խաչակ-	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

		րաց շարժման սկզբնավորումը, I –VIII խաչակրաց արշավանքները և խաչակրաց պետությունները, ռազմավարական միաբանությունները: Խաչակրության անկման պատճառները և հետևանքները:		
10.	Բյուզանդական կայսրությունը 4-9-րդ դդ:	Բյուզանդիայի հասարակական-պետական կարգը, սոցիալ-տնտեսական կառուցվածքը, քաղաքները, արհեստն ու առևտուրը IV-VI դարերում: Հուստինիանոս I-ի քաղաքականությունը: Բյուզանդիայի ներքին և արտաքին դրությունը 6-8-րդ դարերում: Իսավրյան դինաստիայի հաստատումը, ժողովրդական շարժումները 8-9-րդ դարերում:	2	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
11.	Բյուզանդական կայսրությունը 9-13-րդ դդ.	Բյուզանդիայի ներքին և արտաքին դրությունը 9-րդ դարի II կեսից-11-րդ դարի վերջը: Մակեդոնական (Հայկական) դինաստիայի հաստատումը: Բյուզանդիան 11-րդ դարի վերջից-13-րդ դարի սկիզբը. Բյուզանդիան Կոմնենոսների և Անգելոսների օրոք:	2	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
12.	Բյուզանդական կայսրությունը 13-15-րդ դդ.	Բյուզանդիան 13-15-րդ դարի կեսերին: Լատինական կայսրության ստեղծումը և նրա անկումը: Բյուզանդիան Պալեոլոգոսների օրոք: Կոստանդնուպոլսի գրավումը օսմանյան թուրքերի կողմից և Բյուզանդական կայսրության անկումը:	2	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
h/h	2-րդ կիսամյակ Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն¹⁰
1.	Ֆրանսիան 11-14-րդ դդ.: Ֆիլիպ II-ի ներքին և արտաքին	Ֆրանսիան Ֆիլիպ II Օգոստոսի օրոք: Լյուդովիկոս IX-ի բարեփոխումները: Ալբիգոյան պատերազմները	2	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	քաղաքականությունը: Լյուդովիկոս IX-ի բարեփոխումները: Ֆրանսիան Ֆիլիպ IV-ի օրոք	և Լանգեդոկի միավորումը: Ֆիլիպ IV-ի ներքին և արտաքին քաղաքականությունը: Պայքար պապականության դեմ: Դասային միապետության առաջացումը Ֆրանսիայում. Գլխավոր շտատները:		
2.	100-ամյա պատերազմի պատճառները և սկիզբը: 1356-1358թթ. Փարիզի ապստամբությունը: Ժակերիան: Կարլոս V-ի բարեփոխումները: Ֆրանսիան Կարլոս VI-ի օրոք:	Հարյուրամյա պատերազմի պատճառները և սկիզբը: Փարիզի 1356-1358թթ. ապստամբությունը: Կարլոս V Վալուան և նրա բարեփոխումները: «Ժակերիա» ապստամբությունը (1358թ.):	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
3.	100-ամյա պատերազմի վերսկսումը 1369թ.: Ժաննա դ'Արկ: Պատերազմի ավարտը և դրա հետևանքները: Ֆրանսիան Լյուդովիկոս XI-ի օրոք	Ժաննա դ' Արկը: Հարյուրամյա պատերազմի ավարտը և նրա հետևանքները: Լյուդովիկոս XI-ի ներքին և արտաքին քաղաքականությունը: Ֆրանսիայի քաղաքական միավորումը: Ժողովրդական ապստամբությունները Ֆրանսիայում 14-րդ դարի կեսին-15-րդ դարի սկզբին:	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
4.	Անգլիան 11-13-րդ դդ.: Անգլիայի նորմանդական նվաճումը: Հենրի II-ի բարեփոխումները: Միջնադարյան պառլամենտի ձևավորումը Անգլիայում, դրա դերն ու նշանակությունը:	Անգլիայի նորմանդական նվաճումը և նրա նշանակությունը: «Ահեղ դատաստանագիրքը»: Հենրի II-ի բարեփոխումները: «Ազատությունների մեծ խարտիան»: Բարոնական օլիգարխիան: Քաղաքացիական պատերազմը (1263-1265): Անգլիական պառլամենտը:	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
5.	Անգլիան 14-15-րդ դդ.: Սոցիալական հակասությունների սրումը և պայքարը բարոնների դեմ: Ջոն Վիկլիֆի ուսմունքը և լուլարդները: Ուոտթայլերի	Սոցիալական հակասությունների սրումը և գյուղացիության պայքարը բարոնների դեմ 14-րդ դարի կեսերին: «Սև մահը» և «Բանվորական օրենսդրությունը»: Ջոն Վիկլիֆը: Լուլարդները և Ջոն Բոլլը: Ուոտթայլերի 1381թ. ապստամբությունը: Անգլիան Լանկաստերների և Յորքերի օրոք: Կարմիր և Սպի-	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

	ապստամբությունը: Անգլիան Լանկաստերների օրոք:	տակ վարդերի պատերազմը (1455-1485) և նրա նշանակությունը:		
6.	Շվեյցարիան 13-16-րդ դդ.: Քաղաքական կառուցվածքը և սոցիալ-տնտեսական դրությունը: Ուշ Միջնադարի բնութագիրը և հիմնական հատկանիշներն ու առանձնահատկությունները	Շվեյցարիայի քաղաքական կառուցվածքը և սոցիալ- տնտեսական կարգը: Ռեֆորմացիայի նա- խադրյալները Շվեյցարիայում: Ուլրիխ Ցվինգլին և ցվինգլիական եկեղեցին: Ժան Կալվինը և նրա ուս- մունքը. կալվինական ռեֆորմացիան Ժնևում:	2	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
7.	Աշխարհագրական մեծ հայտնագործությունների պատճառները և սկիզբը: Պորտուգալացիների, իսպանացիների աշխարհագրական հայտնագործությունները: Առաջին շուրջերկրյա ճանապարհորդությունը: 16-րդ դ. երկրորդ կեսի աշխարհագրական հայտնագործությունները	Աշխարհագրական մեծ հայտնագործությունների պատճառները և սկիզբը: Պորտուգալացիների աշ- խարհագրական հայտնագործությունները: Վասկո դա Գամայի ճանապարհորդությունը: Ք. Կոլումբոսը և Ամերիկայի հայտնագործումը: Առաջին շուրջ- երկրյա ճանապարհորդությունը. Մագելան:	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
8.	Արևմտավրոպացիների գաղութային գավթումները: Մինչկոլումբոսյան քաղաքակրթություններն Ամերիկայում: Աշխարհագրական հայտնագործությունների նշանակությունը և հետևանքները	Արևմտավրոպացիների գաղութային գավթումները: Ամերիկայի մինչկոլումբոսյան քա- ղաքակրթությունները. ացտեկներ, մայաներ, ինկա- ներ: Կարիբյան ավազանի իսպանական գաղութա- ցումը: Արևմտյան Եվրոպայի գաղութային քաղաքա- կանությունը: Աշխարհագրական մեծ հայտնագոր- ծությունների տնտեսական, քաղաքական և հասա- րական հետևանքները:	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
9.	Իտալիան 8-12-րդ դդ.: Իտալիայի քաղաքական զարգացումը:	Իտալիայի քաղաքական զարգացումը 8-11-րդ դարերում, Ավատատիրական հարաբերությունների	2	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

	Ավատատիրական հարաբերությունների ձևավորումը, քաղաքների աճը	ձևավորումը և քաղաքների աճը 11-12-րդ դդ.		
10.	Իտալիան 12-13-րդ դդ.: Քաղաքների պայքարը Սրբազան Հռոմեական կայսրության դեմ: Սիցիլիական թագավորությունը	Իտալական քաղաքների պայքարը Գերմանիայի դեմ, Սիցիլիական թագավորությունը Կառլոս 1-ին Անժուացու օրոք, գյուղացիական ապստամբությունները 13-15-րդ դարերում,	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
11.	Իտալիան 13-15-րդ դդ.: Ագրարային զարգացումը: Գյուղացիական ապստամբությունները: Վաղ կապիտալիստական հարաբերությունների զարգացումը: Չոմպիների ապստամբությունը	վաղ կապիտալիստական հարաբերությունների զարգացումը Հյուսային և միջին Իտալիայում, մանուֆակտուրաների առաջացումը, Չոմպիների ապստամբությունը Ֆլորենցիայում,	2	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
12.	Ֆլորենցիայի հանրապետությունը: Պապական մարզը	Ֆլորենցիայի հանրապետության կազմավորումը, կրոնապետական պետության՝ Պապական մարզի սկզբնավորումը Կենտրոնական Իտալիայում, Պապական մարզի անկախացումը Սրբազան Հռոմեական կայսրությունից, նրա տարածքային ընդարձակումը	2	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
13.	Պիզայի, Ջենովայի և Վենետիկի հանրապետությունները	Պիզայի, Ջենովայի, Վենետիկի հանրապետությունների կազմավորումը, նրանց պատմությունը,	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
14.	Իսպանիան 8-11-րդ դդ.: Իսպանիայի նվաճումը մուսուլմանների կողմից: Իսպանա-քրիստոնեական պետությունների առաջացումը:	Իսպանիայի նվաճումը արաբների կողմից, Արաբական Իսպանիան /Ալ Անդալուս/ 8-11-րդ դարերում., Իսպանա-քրիստոնեական պետությունների առաջացումը և ռեկոնկիստան	4	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

	Ռեկոնկիստայի սկիզբը			
15.	Իսպանիան 11-15-րդ դդ.: Ռեկոնկիստան տվյալ դարաշրջանում: Իսպանիան Իզաբելլա I-ի և Ֆերդինանդ II-ի օրոք: Պորտուգալիան 12-15-րդ դդ.	Իսպանիան 11-15-րդ դդ.: Պորտուգալիայի անկախության հռչակումը Լիոնի թագավորությունից: Աֆոնսու I-ին Էնրիկիշի գահակալումը իբրև Պորտուգալիայի թագավոր, Պորտուգալիան Խուան Երկրորդի, Մանուել Առաջինի օրոք, Պորտուգալիայի նվաճումը Իսպանիայի կողմից 1581թ., Պորտուգալիայի անջատումը Իսպանիայից 1640թ.	2	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
16.	Գերմանիան 15-րդ դարի վերջին և 16-րդ դարի սկզբին: Քաղաքական կարգը և սոցիալ-տնտեսական դրությունը: Հումանիստական շարժումը և ռեֆորմացիայի սկիզբը Գերմանիայում	Գերմանիայի տնտեսական և քաղաքական զարգացման առանձնահատկությունները: Գերմանիայի տնտեսական կարգը 16-րդ դարի սկզբին: Սոցիալական հարաբերությունների սրումը: Հումանիզմը Գերմանիայում: Ռեֆորմացիան. Մարտին Լյութերի գործունեությունը	2	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա Առաջին կիսամյակ	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Մտուցման ձևը	Գրականություն ¹¹
1.	Միջնադարյան քաղաքների առաջացումը, դրանց քաղաքային կյանքը, արտաքին տեսքը և	Արտադրողական ուժերի աճը Եվրոպայում: Արհեստի անջատումը գյուղատնտեսությունից: Քաղաքների առաջացումը: Դրանց բնակչությունը,	4	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

¹¹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	բնակչությունը: Միջնադարյան քաղաքների ծագման տեսությունները	արտաքին տեսքը: Միջնադարյան քաղաքների ծագման տեսությունները: Քաղաքների պայքարը սինյորների դեմ և քաղաքային ինքնակառավարման ձևավորումը Արևմտյան Եվրոպայում: Առևտրի և վարկային գործի զարգացումը: Առևտրականները և վաճառականական միավորումները: Ապրանքադրամական հարաբերությունների զարգացումը Եվրոպայում: Սոցիալ-տնտեսական կյանքում տեղի ունեցած փոփոխությունները:			
2.	Սկանդինավյան երկրները 12-15-րդ դդ.	Ավատատիրական կարգի ձևավորումը և վաղ պետությունների առաջացումը Սկանդինավիայում: Նորվեգիան, Շվեդիան և Դանիան 12-13-րդ դդ.: Քաղաքական պայքարը 13-րդ դ. վերջին և 14-րդ դ.: Դանիայի պայքարը Հանզայի դեմ: Կալմարի 1397թվականի ունիան: Գյուղացիության դրությունը 14-15-րդ դ. սկզբին: Էնգելբրեկտսոնի ապսամբությունը 1434-1436թթ.: Սկանդինավյան երկրները 15-րդ դ. երկրորդ կեսին:	4	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
3.	Հունգարական թագավորությունը 10-15-րդ դդ.	Հունգարական վաղ ավատատիրական պետության առաջացումը: Իշտվան I: Ներքին երկպառակությունները Հունգարիայում 11-13-րդ դ. սկզբին: Անդրաշ II-ի «Ոսկե բուլլան»: Թաթարական արշավանքը դեպի Հունգարիա: Անժուական արքայատոհմի հաստատումը Հունգարիայում: Դասային միապետության կազմավորումը:	6	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

		Հունգարական թագավորությունը Մատյաշ I -ի օրոք:			
4.	Բյուզանդիայի մշակույթը 4-15-րդ դդ.	Գիտությունը, կրթությունը, ճարտարապետությունը և կերպարվեստը	4		Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

h/h	<i>Թեմա Երկրորդ կիսամյակ</i>	Ուսումնասիրվող հարցեր	<i>Ժամաքանակ</i>	Մտուցման ձևը	Գրականություն ¹²
1.	Եկեղեցին Միջնադարում: Քրիստոնեության տարածումը: Վանականությունը: Քրիստոնեության գաղափարական հիմքերը Միջնադարում: Պապականության առաջացումը: Եկեղեցիների բաժանումը: Պապականությունը 9-15-րդ դդ.: Միջնադարյան հերետիկոսությունները 4-13-րդ դդ.: Եկեղեցու պայքարը	Եկեղեցու կազմակերպումը: Պապականության առաջացումը և նրա արևելյան էքսպանսիան: Եկեղեցիների բաժանումը: Կլյունիական շարժումը: Գրիգորիս VII-ի աստվածապետական քաղաքականությունը: «Մուրացիկ միաբանությունները»: Հերետիկոսական շարժումները և եկեղեցու պայքարը դրանց դեմ:	8	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
2.	Միջնադարյան Եվրոպայի մշակույթը	Կարոլինգյան վերածնունդ: Սքոլաստիկայի էությունը և դրա	6	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

¹² Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		նշանավոր ներկայացուցիչները: Կրթական համակարգը: Գիտությունը, գրականությունը, ճարտարապետությունը և կերպարվեստը			
3.	Վաղ Վերածնունդը և հումանիզմն Իտալիայում	Վերածնության հատկանիշները և նախադրյալներն Իտալիայում: Առաջին հումանիստ գիտնականները: Վաղ վերածնության իտալական գրականությունը, ճարտարապետությունը և կերպարվեստը	6	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Աշխատանքի տեսակը ¹³	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁴
1.	Ֆրանսիայի արքա Կարլոս V	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
2.	Հոների առաջնորդ Աթիլա	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
3.	Բյուզանդական կայսր Մավրիկիոս	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

¹³ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹⁴ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

4.	Գերմանական կայսր Կոնրադ II Ֆրանկոնացի	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
5.	Անգլիայի թագավոր Էդուարդ II Պլանտագենետ	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
6.	Օստգոթերի արքա Թեոդորիք	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
7.	Անգլիայի արքա Ռիչարդ III	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
8.	Վեստգոթերի արքա Ալարիք	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
9.	Սալիական ֆրանկների արքա Բլոդվիգ	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
10.	Գերմանական կայսր Ֆրիդրիխ II Շտաուֆեն	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
11.	Բյուզանդական կայսր Հերակլետոս	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
12.	Բյուզանդական կայսր Ալեքսիոս I Կոմնենոս	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
13.	Բյուզանդական կայսր Կոստանդին II Պալեոլոգոս	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

14.	Անգլիայի արքա Ալֆրեդ Մեծ	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
15.	Իսպանիայի արքա Ֆերդինանդ II Կաթոլիկ	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
16.	Ֆրանսիայի արքա Ֆիլիպ V	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
17.	Գերմանական կայսր Հենրիխ IV	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
18.	Անգլիայի արքա Էդուարդ I	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
19.	Ֆրանսիայի արքա Ֆիլիպ VI Վալուա	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
20.	Անգլիայի արքա Ռիչարդ II	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
21.	Յոհան Գուտենբերգ	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
22.	Ջեֆրի Չոսեր	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
23.	Պիեր Աբելյար	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
24.	Պրոկոպիոս Կեսարացի	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
25.	Հռոմի պապ Ինոկենտիոս III	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

26.	Բյուզանդական եկեղեցական գործիչ, աստվածաբան, գիտնական Փոթ	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
27.	Կոստանդին VII Ծիրանածին	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը
28.	Բյուզանդական պատմագիր, արքայադուստր Աննա Կոմնինոս	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր հարցում	Տե՛ս ներկայացված գրականության ցանկը

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹⁵

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Տեսահամալիր (տեսամագնիտաֆոն, հեռուստացույց)	Դասախոսությունների նյութերի, սեմինարների, գործնական պարապունքների, ուսումնական և գիտական տեսաֆիլմերի ցուցադրում
Համացանց	Ուսանողի աշխատանք համակարգչի հետ, կրթական ռեսուրսների օգտագործման թույլատվություն
անձնական համակարգիչ	Ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքի ժամանակ կրթական նյութերի օգտագործում, գործնական պարապունքների ժամանակ մուլտիմեդիա նյութերի հետ աշխատանք

¹⁵ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

--	--

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁶:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի).

¹⁶«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

1. Ֆրանսիան 11-13-րդ դդ.: Ֆիլիպ II Օգոստոս
2. Լյուդովիկոս IX-ի բարեփոխումները
3. Ֆրանսիան Ֆիլիպ IV-ի օրոք
4. 100-ամյա պատերազմի պատճառները և սկիզբը
5. Փարիզի ապստամբությունը: Ժակերիա
6. Կարլոս V-ի բարեփոխումները: Ֆրանսիան Կարլոս VI-ի օրոք
7. 100-ամյա պատերազմի վերսկսումը 1369թ.: Ժաննա դ'Արկ
8. Ֆրանսիան Լյուդովիկոս XI-ի օրոք
9. Անգլիայի նորմանդական նվաճումը: Վիլիելմ I: Հենրի II-ի բարեփոխումները
10. «Ազատությունների մեծ խարտիան» և բարոնական օլիգարխիայի հաստատումն Անգլիայում
11. 13-րդ դ. 60-ական թթ. Քաղաքացիական պատերազմն Անգլիայում
12. Անգլիան Էդուարդ I-ի օրոք: Անգլիական պառլամենտի ձևավորման ավարտը, դրա դերն ու նշանակությունը
13. Սոցիալական հակասությունների սրումը և ժողովրդական շարժման վերելքն Անգլիայում 14-րդ դ. կեսերին
14. Ուոտ Թայլերի ապստամբությունը
15. Անգլիան Լանկաստերների օրոք: «Կարմիր և Սպիտակ վարդերի» պատերազմը: Հենրի VII Թյուդոր
16. Շվեյցարիան 13-16-րդ դդ., քաղաքական կառուցվածքը և սոցիալ-տնտեսական դրությունը
17. Ռեֆորմացիոն շարժումը Շվեյցարիայում: Ուլրիխ Ցվինգլի, Ժան Կալվին
18. Աշխարհագրական մեծ հայտնագործությունների պատճառները և սկիզբը
19. Պորտուգալացիների և իսպանացիների աշխարհագրական հայտնագործությունները: Առաջին շուրջերկրյա ճանապարհորդությունը
20. 16-րդ դ. երկրորդ կեսի և 17-րդ դ. առաջին կեսի աշխարհագրական հայտնագործությունները
21. Արևմտավրոպացիների կողմից նոր տարածքների գաղութացումն աշխարհագրական մեծ հայտնագործություններից հետո
22. Աշխարհագրական մեծ հայտնագործությունների նշանակությունը և հետևանքները
23. Մինչկոլումբոսյան քաղաքակրթություններն Ամերիկայում
24. Քրիստոնեության տարածումը Վաղ միջնադարում: Տիեզերական I-VII ժողովները

25. Վանականությունը Վաղ միջնադարում: Բենեդիկտոս Նուրսիացու կանոնադրությունը
26. Քրիստոնեության գաղափարական հիմքերը միջնադարում: Ավգուստինոս Հիպոնացու ուսմունքը
27. Պապականության առաջացումը
28. Պապականության արևելյան էքսպանսիան: Եկեղեցիների բաժանումը
29. Պապականությունը 9-11-րդ դդ.: Կլունիական շարժումը
30. Գրիգորիոս VII պապը և նրա աստվածապետական քաղաքականությունը
31. Պապականությունը 12-13-րդ դդ.
32. Պապականությունը 13-րդ դ.
33. Հերետիկոսական շարժումները 4-5-րդ դդ.
34. Իտալիան 8-11-րդ դդ.: Իտալիայի քաղաքական զարգացումը
35. Ավատատիրական հարաբերությունների ձևավորումը և քաղաքների աճն Իտալիայում 8-11-րդ դդ.
36. Իտալիան 11-12-րդ դդ.
37. Իտալական քաղաքների պայքարը գերմանական կայսրերի դեմ
38. Սիցիլիական թագավորությունը Կարլոս I Անժուացու օրոք
39. Իտալիան 13-15-րդ դդ.: Ագրարային զարգացումը, գյուղացիական ապստամբությունը
40. Վաղ կապիտալիստական հարաբերությունների զարգացումը Հյուսիսային և Միջին Իտալիայում: Մանուֆակտուրաների առաջացումը: Չոմպիների ապստամբությունը
41. Ֆլորենցիայի հանրապետությունը
42. Պապական մարզը
43. Պիզայի և Ջենովայի հանրապետությունները
44. Վենետիկի հանրապետությունը
45. Իսպանիայի նվաճումը մուսուլմանների կողմից: Արաբական Իսպանիան
46. Իսպանա-քրիստոնեական պետությունների առաջացումը և Ռեկոնկիստայի սկիզբը
47. Ռեկոնկիստան 11-15-րդ դդ.
48. Իսպանիան Իզաբելլա I-ի և Ֆերդինանդ II-ի օրոք: Պորտուգալիան 12-15-րդ դդ.
49. Գերմանիան 15-րդ դ. վերջին – 16-րդ դ. սկզբին. քաղաքական կարգը և սոցիալ-տնտեսական դրությունը
50. Հումանիստական շարժումը և Ռեֆորմացիայի սկիզբը Գերմանիայում. Մարտին Լյութեր
51. Հերետիկոսական շարժումները 11-13-րդ դդ.
52. Եկեղեցու պայքարը հերետիկոսական շարժումների դեմ 12-13-րդ դդ.
53. Պապականությունը 14-15-րդ դդ.: Պապերի «Ավինյոնյան գերությունը»: «Մեծ հերձվածը»

54. «Կարոլինգյան վերածնունդը» և դրա դերն ու նշանակությունը Եվրոպայի հոգևոր կյանքում
55. Սքոլաստիկայի էությունը և դրա նշանավոր ներկայացուցիչները
56. Կրթական համակարգը Միջնադարում. դպրոցները, համալսարանները
57. Միջնադարյան աշխարհիկ գրականությունը Եվրոպայում. հերոսական էպոսները
58. Միջնադարյան ասպետական գրականությունը. վեպերը և պոեզիան
59. Միջնադարյան քաղաքային գրականությունը. բանաստեղծական նովելները, առակները և կատակները
60. Միջնադարյան երգիծական վեպերը, այլաբանական պոեմները և քաղաքային թատերական արվեստը, ֆարսերը
61. Միջնադարյան կերպարվեստը և ճարտարապետությունը
62. Վերածննդի մշակույթի առաջացման պատմական նախադրյալները: «Վերածնություն հասկացությունը»
63. Վերածնության ավետաբերը՝ Դանթե Ալիգիերի
64. Վաղ հումանիզմն Իտալիայում և դրա նշանավոր ներկայացուցիչները
65. Վաղ վերածնության իտալական գրականությունը
66. Վաղ վերածնության իտալական արվեստը

Ա) I կիսամյակի բանավոր քննության հարցաշար.

1. Միջին դարերի պատմություն առարկան և նրա պարբերացումը
2. Միջին դարերի պատմության աղբյուրները
3. Ավատատիրական հասարակարգի էությունը և դրա ծագան ու զարգացման խնդիրը պատմագրության մեջ
4. Բարբարոսների հասարակությունը և նրա էթնիկական խմբերը
5. «Ժողովուրդների մեծ գաղթի» նախադրյալները և նշանակությունը: Գերմանական ցեղերի տեղաշարժերը և նրանց ներխուժումն Արևմտյան Հռոմեական կայսրության տարածք
6. Վեստգոթական, Վանդալա-ալանական և Բուրգունդական թագավորությունները:
7. Հոները և նրանց արշավանքները
8. Բրիտանիայի գերմանական նվաճումը: Օստգոթական թագավորությունը և Իտալիայի լանգոբարդական նվաճումը
9. Ֆրանկների նվաճումը և նրանց թագավորության կազմավորումը: Մերովինգների ժամանակաշրջանի ֆրանկական հասարակության սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունները և քաղաքական կառուցվածքը՝ ըստ «Մալիական դատաստանագրքի»
10. Ֆրանկական պետությունը Կառլոս Մարտելի և Պիպին Կարճահասակի օրոք

11. Ֆրանկական պետությունը Կառլոս Մեծի օրոք: Ավատատիրական հարաբերությունների զարգացումը և գյուղացիության ճորտացման գործընթացը Ֆրանկական պետությունում
12. Կարոլինգների կայսրության քայքայումը և տրոհումը: Վերդենի բաժանումը
13. Եվրոպայի քաղաքական և էթնիկական քարտեզը 9-11-րդ դդ.: Նորմանները, հունգարները և նրանց արշավանքները
14. Ֆրանիսան 9-11-րդ դդ.
15. Գերմանիան 9-11-րդ դդ.: Գերմանական թագավորության և «Սրբազան Հռոմեական կայսրության» ստեղծումը
16. Գերմանիան ֆրանկոնական դինաստիայի օրոք
17. Անգլիան 7-11-րդ դդ.
18. Արևմտյան սլավոնները 6-11-րդ դդ.: Մեծ Մորավյան տերությունը
19. Հարավային սլավոնները 6-11-րդ դդ.: Բուլղարական առաջին և երկրորդ թագավորությունները
20. Ավատատիրական հասարակարգի հաստատումը և գյուղացիության դրությունը Արևմտյան Եվրոպայում 9-11-րդ դդ.
21. Վաղ միջնադարը՝ բնատնտեսության տիրապետության ժամանակաշրջան: Արհեստը, առևտուրը և գյուղատնտեսությունն Արևմտյան Եվրոպայում 5-11-րդ դդ.
22. Միջնադարյան համբարությունները Եվրոպայում
23. Խաչակրաց շարժման նախադրյալները, բնույթը և սկզբնավորումը: Առաջին խաչակրաց արշավանքը
24. Խաչակրաց պետություններն Արևելքում և հոգևոր ասպետական միաբանությունները
25. Երկրորդ և երրորդ խաչակրաց արշավանքները
26. Չորրորդ խաչակրաց արշավանքը և Բյուզանդիայի անկումը: Լատինական կայսրության ստեղծումը և դրա անկումը
27. Խաչակրաց վերջին՝ հինգերորդ, վեցերորդ, յոթերորդ արշավանքները: Խաչակրաց շարժման անկման պատճառները և հետևանքները
28. Բյուզանդիան 4-6-րդ դդ., դրա պետական-հասարակական կարգը, սոցիալ-տնտեսական կառուցվածքը, քաղաքները, արհեստները, առևտուրը
29. Բյուզանդական կայսրությունը Հուստինիանոս I-ի օրոք
30. Բյուզանդիան 6-9-րդ դդ.: Իսավրյան արքայատոհմի հաստատումը: Պատկերամարտական և ժողովրդական շարժումները Բյուզանդիայում
31. Բյուզանդիայի ներքին և արտաքին դրությունը 9-րդ դ. երկրորդ կեսին – 11-րդ դ. վերջին: Մակեդոնական արքայատոհմի հաստատումը Բյուզանդիայում
32. Բյուզանդական կայսրությունը Վասիլ I-ի հաջորդների օրոք: Մակեդոնական արքայատոհմի անկումը
33. Բյուզանդիան Կոմենենոսների և Անգելոսների արքայատոհմերի օրոք

34. Բյուզանդիան Պալեոլոգոսների օրոք: Բյուզանդական կայսրության անկումը, դրա պատճառները և հետևանքները
35. Արտադրողական ուժերի աճն Արևմտյան Եվրոպայում 10-11-րդ դդ.: Արհեստների անջատումը գյուղատնտեսությունից
36. Միջնադարյան քաղաքների ծագման տեսությունները: Քաղաքային կյանքը Վաղ միջնադարում, բնակչությունը և քաղաքների արտաքին տեսքը
37. Միջնադարյան քաղաքների պայքարն ավատատիրական սինյորների դեմ և քաղաքային ինքնակառավարման ձևավորումն Արևմտյան Եվրոպայում
38. Առևտրի և վարկային գործի զարգացումն Արևմտյան Եվրոպայում: Քաղաքային առևտրականները և վաճառականական միավորումները
39. Ապրանքա-դրամական հարաբերությունների զարգացումն Արևմտյան Եվրոպայում և ավատատիրական հասարակարգի սոցիալ-տնտեսական կյանքում տեղի ունեցած փոփոխությունները
40. Ավատատիրական կարգի ձևավորումը Սկանդինավիայում: Վաղ ավատատիրական պետությունների առաջացումը Սկանդինավյան երկրներում
41. Նորվեգիան 12-րդ դ. վերջին – 13-րդ դ.
42. Ավատատիրության զարգացումը Շվեդիայում և Դանիայում: Քաղաքները և բյուրգերությունը
43. Քաղաքական պայքարը Սկանդինավիայում 13-րդ դ. վերջին – 14-րդ դ.: Դանիայի պատերազմը Հանզայի դեմ: Կալմարի ունիան
44. Գյուղացիության դրությունը Սկանդինավիայում 14-15-րդ. դ. սկզբին: Էնգելբրեկտ Էնգելբրեկտսոնի ապստամբությունը
45. Սկանդինավյան երկրները 15-րդ դ. երկրորդ կեսին
46. Հունգարների ապստամբություններն Արևմտյան Եվրոպայում: Հունգարական վաղ ավատատիրական պետության առաջացումը: Իշտվան I
47. Ներքին երկպառակությունները Հունգարիայում 11-13-րդ դ. սկզբին: Անդրաշ II-ի «Ոսկե բուլլան»
48. Թաթարական արշավանքը դեպի Հունգարիա: Հունգարական թագավորության արտաքին քաղաքականությունը 12-13-րդ դդ.
49. Անժուական հարստության հաստատումը Հունգարիայում և դրա ներքին քաղաքականությունը
50. Դասային միապետության կազմավորումը Հունգարիայում: Հունգարական թագավորությունը Մատյաշ I-ի օրոք
51. Գիտական գիտելիքների զարգացումը և կրթական համակարգը Բյուզանդիայում 4-15-րդ դդ.
52. Աստվածաբանությունը, իմաստասիրությունը և պատմագրությունը Բյուզանդիայում

53. Գրականությունը, կերպարվեստը և ճարտարապետությունը Բյուզանդիայում

Բ) II կիսամյակի I փուլի ընթացիկ քննական հարցաշար.

1. Ֆրանսիան 11-13-րդ դդ.: Ֆիլիպ II Օգոստոս
2. Լյուդովիկոս IX-ի բարեփոխումները
3. Ֆրանսիան Ֆիլիպ IV-ի օրոք
4. 100-ամյա պատերազմի պատճառները և սկիզբը
5. Փարիզի ապստամբությունը: Ժակերիա
6. Կարլոս V-ի բարեփոխումները: Ֆրանսիան Կարլոս VI-ի օրոք
7. 100-ամյա պատերազմի վերսկսումը 1369թ.: Ժաննա դ'Արկ
8. Ֆրանսիան Լյուդովիկոս XI-ի օրոք
9. Անգլիայի նորմանդական նվաճումը: Վիլիելմ I: Հենրի II-ի բարեփոխումները
10. «Ազատությունների մեծ խարտիան» և բարոնական օլիգարխիայի հաստատումն Անգլիայում
11. 13-րդ դ. 60-ական թթ. Քաղաքացիական պատերազմն Անգլիայում
12. Անգլիան Էդուարդ I-ի օրոք: Անգլիական պառլամենտի ձևավորման ավարտը, դրա դերն ու նշանակությունը
13. Սոցիալական հակասությունների սրումը և ժողովրդական շարժման վերելքն Անգլիայում 14-րդ դ. կեսերին
14. Ուոտ Թայլերի ապստամբությունը
15. Անգլիան Լանկաստերների օրոք: «Կարմիր և Սպիտակ վարդերի» պատերազմը: Հենրի VII Թյուդոր
16. Շվեյցարիան 13-16-րդ դդ., քաղաքական կառուցվածքը և սոցիալ-տնտեսական դրությունը
17. Ռեֆորմացիոն շարժումը Շվեյցարիայում: Ուլրիխ Ցվինգլի, Ժան Կալվին
18. Աշխարհագրական մեծ հայտնագործությունների պատճառները և սկիզբը
19. Պորտուգալացիների և իսպանացիների աշխարհագրական հայտնագործությունները: Առաջին շուրջերկրյա ճանապարհորդությունը
20. 16-րդ դ. երկրորդ կեսի և 17-րդ դ. առաջին կեսի աշխարհագրական հայտնագործությունները
21. Արևմտավրոպացիների կողմից նոր տարածքների գաղութացումն աշխարհագրական մեծ հայտնագործություններից հետո

22. Աշխարհագրական մեծ հայտնագործությունների նշանակությունը և հետևանքները
23. Մինչկոլումբոսյան քաղաքակրթություններն Ամերիկայում
24. Քրիստոնեության տարածումը Վաղ միջնադարում: Տիեզերական I-VII ժողովները
25. Վանականությունը Վաղ միջնադարում: Բենեդիկտոս Նուրսիացու կանոնադրությունը
26. Քրիստոնեության գաղափարական հիմքերը միջնադարում: Ավգուստինոս Հիպոնացու ուսմունքը
27. Պապականության առաջացումը
28. Պապականության արևելյան էքսպանսիան: Եկեղեցիների բաժանումը
29. Պապականությունը 9-11-րդ դդ.: Կլունիական շարժումը
30. Գրիգորիոս VII պապը և նրա աստվածապետական քաղաքականությունը
31. Պապականությունը 12-13-րդ դդ.
32. Պապականությունը 13-րդ դ.
33. Հերետիկոսական շարժումները 4-5-րդ դդ.

Գ) II կիսամյակի II փուլի ընթացիկ քննական հարցաշար.

1. Իտալիան 8-11-րդ դդ.: Իտալիայի քաղաքական զարգացումը
2. Ավատատիրական հարաբերությունների ձևավորումը և քաղաքների աճն Իտալիայում 8-11-րդ դդ.
3. Իտալիան 11-12-րդ դդ.
4. Իտալական քաղաքների պայքարը գերմանական կայսրերի դեմ
5. Միցիլիական թագավորությունը Կարլոս I Անժուացու օրոք
6. Իտալիան 13-15-րդ դդ.: Ագրարային զարգացումը, գյուղացիական ապստամբությունը
7. Վաղ կապիտալիստական հարաբերությունների զարգացումը Հյուսիսային և Միջին Իտալիայում: Մանուֆակտուրաների առաջացումը: Չոմպիների ապստամբությունը
8. Ֆլորենցիայի հանրապետությունը
9. Պապական մարզը
10. Պիզայի և Ջենովայի հանրապետությունները
11. Վենետիկի հանրապետությունը
12. Իսպանիայի նվաճումը մուսուլմանների կողմից: Արաբական Իսպանիան
13. Իսպանա-քրիստոնեական պետությունների առաջացումը և Ռեկոնկիստայի սկիզբը
14. Ռեկոնկիստան 11-15-րդ դդ.

15. Իսպանիան Իզաբելլա I-ի և Ֆերդինանդ II-ի օրոք: Պորտուգալիան 12-15-րդ դդ.
16. Գերմանիան 15-րդ դ. վերջին – 16-րդ դ. սկզբին. քաղաքական կարգը և սոցիալ-տնտեսական դրությունը
17. Հումանիստական շարժումը և Ռեֆորմացիայի սկիզբը Գերմանիայում. Մարտին Լյութեր
18. Հերետիկոսական շարժումները 11-13-րդ դդ.
19. Եկեղեցու պայքարը հերետիկոսական շարժումների դեմ 12-13-րդ դդ.
20. Պապականությունը 14-15-րդ դդ.: Պապերի «Ավինյոնյան գերությունը»: «Մեծ հերձվածը»
21. «Կարոլինգյան վերածնունդը» և դրա դերն ու նշանակությունը Եվրոպայի հոգևոր կյանքում
22. Սքոլաստիկայի էությունը և դրա նշանավոր ներկայացուցիչները
23. Կրթական համակարգը Միջնադարում. դպրոցները, համալսարանները
24. Միջնադարյան աշխարհիկ գրականությունը Եվրոպայում. հերոսական էպոսները
25. Միջնադարյան ասպետական գրականությունը. վեպերը և պոեզիան
26. Միջնադարյան քաղաքային գրականությունը. բանաստեղծական նովելները, առակները և կատակները
27. Միջնադարյան երգիծական վեպերը, այլաբանական պոեմները և քաղաքային թատերական արվեստը, ֆարսերը
28. Միջնադարյան կերպարվեստը և ճարտարապետությունը
29. Վերածննդի մշակույթի առաջացման պատմական նախադրյալները: «Վերածնունդում հասկացությունը»
30. Վերածննդյան ավետաբերը՝ Դանթե Ալիգիերի
31. Վաղ հումանիզմն Իտալիայում և դրա նշանավոր ներկայացուցիչները
32. Վաղ վերածննդյան իտալական գրականությունը
33. Վաղ վերածննդյան իտալական արվեստը

14.4. Գնահատման չափանիշները¹⁷.

- Ինքնուրույն աշխատանք – առավելագույնը 20 միավոր, կիսամյակի ընթացքում 2 ինքնուրույն աշխատանք՝ առավելագույնը 10 միավոր
- Մեմինար պարապմունք - 40 միավոր, 4 ստուգում՝ 10-ական միավոր
- Առաջին ընթացիկ քննություն - 20 միավոր, բանավոր
- Երկրորդ ընթացիկ քննություն - 20 միավոր, բանավոր

¹⁷ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝

022201.00.6 – Պատմություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

022201.01.6 – Պատմություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ-017-ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ-1 Պ/բ-018-ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ-2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4+5կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին և 2-րդ կիսամյակներ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56+70	Դասախոսություն	38+50
			Սեմինար	18+20
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64+80		
Ընդամենը	120+150			
Ստուգման ձևը	Ընթացիկ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ գիտելիքների համակարգ ձևավորել Միջնադարի վերաբերյալ, ցույց տալ անցումը դեպի Միջնադար, ձևավորել Միջնադարի հիմնարար առանձնահատկությունները՝ ավատատիրական հասարակության գաղափարաբանությունը, մշակույթը, ներկայացնել եվրոպական միջնադարյան հասարակությունների պատմությունը և տիպաբանությունը, բացահայտել միջնադարյան հասարակությունների զարգացման միտումները քաղաքական կառուցվածքի, գաղափարախոսության, տնտեսության և մշակույթի միջոցով և նշել Վերածննդի օրինաչափությունները, Վերածննդի իրողությունները և աշխարհի պատկերի ընդլայնման իրողությունը:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>«Միջին դարերի պատմություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.</p> <p>1. Տիրապետել Եվրոպայի միջնադարյան պատմության վերաբերյալ խոր և համակողմանի գիտելիքներին,</p>			

2. Տիրապետել միջնադարագիտության ժամանակակից ձեռքբերումներին, պատմական երևույթների, փաստերի վերլուծությանը,
3. Տիրապետել ավատատիրական հասարակարգի և եվրոպական պետությունների ձևավորման ու զարգացման պատմությունը, դրա ուսումնասիրման խնդիրներին և նպատակներին,
4. Պատկերացում ունենալ Արևմտյան և Կենտրոնական Եվրոպայի միջնադարյան հասարակությունների քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական կյանքի առանձնահատկությունների, գաղափարա-խոսության և մշակույթի, ինչպես նաև պատմական գործընթացների օրինաչափությունների, շարժիչ ուժերի, և դրանցում անհատի, հասարակության տեղի ու դերի վերաբերյալ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Դ1. Ընթացիկ իրադարձություններն ու գործընթացները և անցյալի ու ներկայի փոխհարաբերությունները գնահատելիս քննադատական և ինքնաքննադատական մտածողություն դրսևորելու ունակություններ,

Դ2. Պատմության վերաբերյալ գիտելիքներն ու արդյունքները համադրելու և պատմագիտական գիտելիքի միջազգային չափանիշներին և չափորոշիչներին համապատասխանեցնելու, ինչպես նաև պատմագիտական գիտելիքի միջազգային ձեռքբերումները տեղայնացնելու և տեղական (ազգային) առանձնահատկությունների հետ համադրելու կարողություն,

Դ3. Մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելիս և լուծումներ առաջադրելիս ստեղծագործական մոտեցում ցուցաբերելու, ինչպես նաև նոր իրավիճակներին համապատասխան որոշումներ կայացնելու և սովորելու կարողություն:

Բ)Անարևայ սլան (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (Ա4)

Բ1. Կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառելով՝ պատմական իրողությունները հասկանալու, փաստերն ու երևույթները համեմատելու, պատմական զարգացման փուլերն ու դրանց

	<p>օրինաչափությունները համադրելու և համակողմանի գնահատելու, վերլուծելու, դիրքորոշումներ ձևակերպելու կարողություն,</p> <p>Բ2. Պատմության վերաբերյալ բազմաբնույթ գիտելիքների համակարգման և տեսական վերլուծության, սեփական դիրքորոշումը փաստարկելու և ինքնուրույն հետևություններ անելու կարողություն,</p> <p>Բ3. Համաշխարհային և հայրենական պատմության հրատապ ու հանգուցային հարցերի վերաբերյալ ժամանակակից մոտեցումներում, տեսակետներում և պատկերացումներում ազատ կողմնորոշվելու կարողություն, տեղեկույթի համադրման միջոցով համաշխարհային նորագույն քաղաքական զարգացումները հասկանալու կարողություն,</p> <p>Բ4. Քննադատաբար և համակարգված օգտագործելով իր գիտելիքները՝ պատմական իրադարձությունների ու գործընթացները վերլուծելու, դրանց տրամաբանությունը, օրինաչափությունները, իրադարձությունների պատճառ-հետևանքային կապերը հասկանալու կարողություն, արդիական և նորարարական մեթոդների օգնությամբ իր գիտելիքներն ու իմացությունը կիրառելով՝ դիրքորոշումներ ձևակերպելու և հետազոտություններ կատարելու կարողություն:</p> <p>Բ5. Սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու և դրանցում առկա ինֆորմացիայի տարբեր ձևերը օգտագործելու, տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման ունակություն, տեղեկույթը կառավարելու, իր դիրքորոշումը փաստարկելու և ինքնուրույն հետևություններ անելու կարողություններ,</p> <p>Բ6. Պատմության տարբեր շրջափուլերում ի հայտ եկած քաղաքական, տնտեսական, հասարակական-պետական, մշակութային կառույցներն ու գաղափարաբանությունները համադրելու, դրանց փոխակերպությունների առանձնահատկությունները վեր հանելու կարողություն,</p> <p>Բ7. Մասնագիտական բարեվարքության նորմերը պահպանելով՝ զեկուցումներ պատրաստելու, հետազոտություններ կատարելու կարողություն:</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Ներածություն. Միջին դարերի պատմություն առարկան և դրա պարբերացումը</p> <p>Թեմա 1. Միջին դարերի պատմության աղբյուրները</p> <p>Թեմա 2. Ավատատիրական հասարակարգի էությունը և դրա</p>

	<p>ծագման ու զարգացման խնդիրը պատմագրության մեջ</p> <p>Թեմա 3. Բարբարոսների հասարակությունը և նրա էթնիկական խմբերը</p> <p>Թեմա 2. Արևմտահռոմեական կայսրության անկումը և բարբարոսական թագավորությունների կազմավորումը</p> <p>Թեմա 3. Ֆրանկական պետությունը 5-րդ դ. վերջից մինչև 9-րդ դ. առաջին կեսը</p> <p>Թեմա 4. Եվրոպայի քաղաքական քարտեզը 9-11-րդ դդ.</p> <p>Թեմա 5. Ֆրանսիան 9-15-րդ դդ.</p> <p>Թեմա 6. Իտալիան 8-15-րդ դդ.</p> <p>Թեմա 7. Գերմանիան 9-16-րդ դարի սկիզբը</p> <p>Թեմա 8. Անգլիան 7-15-րդ դդ.</p> <p>Թեմա 9. Իսպանիան 8-15-րդ դդ.</p> <p>Թեմա 10. Եկեղեցին Միջնադարում</p> <p>Թեմա 11. Միջնադարյան քաղաքների առաջացումը և աճը</p> <p>Թեմա 12. Միջնադարյան համքարությունները</p> <p>Թեմա 13. Խաչակրաց շարժումը 11-13-րդ դդ.</p> <p>Թեմա 14. Բյուզանդական կայսրությունը 4-15-րդ դդ.</p> <p>Թեմա 19. Բյուզանդական մշակույթը</p> <p>Թեմա 20. Արևմտյան և հարավային սլավոնները 6-11-րդ դդ.</p> <p>Թեմա 21. Հունգարական թագավորությունը 10-15-րդ դդ.</p> <p>Թեմա 25. Շվեյցարիան 13-16-րդ դդ.</p> <p>Թեմա 26. Սկանդինավյան երկրները 12-15-րդ դդ.</p> <p>Թեմա 27. Աշխարհագրական մեծ հայտնագործությունները</p> <p>Թեմա 28. Միջնադարյան Եվրոպայի մշակույթը</p> <p>Թեմա 29. Վաղ վերածնունդը և հումանիզմն Իտալիայում 14-15-րդ դդ.</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը, գնահատման սկզբունքները՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ինքնուրույն աշխատանք – առավելագույնը 20 միավոր, կիսամյակի ընթացքում 2 ինքնուրույն աշխատանք՝ առավելագույնը 10 միավոր • Սեմինար պարապմունք - 40 միավոր, 4 ստուգում՝ 10-ական միավոր

Գրականություն

- Առաջին ընթացիկ քննություն - 20 միավոր, բանավոր
- Երկրորդ ընթացիկ քննություն - 20 միավոր, բանավոր

Պարտադիր

1. Միջին դարերի պատմություն, Ս. Սկազկինի խմբ., հ.1, Եր., 1975:
2. Էնճոճեյ Նճաճեճ Գճեճ: Բ 2-Ի Գ. Իճ Գճ. Ն. Ի. Էճճեճ, Ի., 2003 (или 2008).
3. Էնճոճեյ Նճաճեճ Գճեճ. Իճ Գճ.: Գ.Ս. ՄեճԳ, Իճեճ, 2011.
4. Գրեճ Գ., Իրեճոճ Գ. Իրեճ Տրեճնեճ Եճեճ. Մ. 2008

Լրացուցիչ

1. Գճեճճեճ Էնճոճեյ: Գ 24-Գ Գ. Գճ.: Գ. Գճճեճ, Է. Գճեճ Է Գճ. Գ. 7,8,9,10. Իճ.-Ի., 2000-2001.
2. Գճեճճեճ Էնճոճեյ: Գ 10-Ի Գ. Իճ Գճ. Ն. Տրեճոճոճ Ի Գր. Գ. 3, 4. Ի., 1957-1958.
3. Էնճոճեյ Գճեճճեճ: Բ 3-Գ Գ. Իճ Գճ. Ն. Գ. Նեճճեճ, Մ., 1967.
4. Էնճոճեյ Գճեճճեճ. Իճ Գճ. Գ. Իճճճճ Է Գճ. Գ.1, Ի., 1972.
5. Էնճոճեյ Էճեճճեճ: Գ 3-Գ Գ. Իճ Գճ. Ն. Նեճճեճ Է Գճ. Գ.1, Ի., 1970.
6. Իճճեճ Էնճոճեճ Էճեճճեճ. 476-1918Գճ. Իճ Գճ. Ի. Գճեճճեճ, Ի., 1959.
7. Իճեճ Ի. Գ. Էնճոճեյ ճճաճեճ Գճեճ. Իճ., 2003.
8. Իճճոճ Գ.Է. Էնճոճեյ Գճեճճեճ, Ի., 1950.
9. Ճճեճճ Գ.Գ. Էնճոճեյ Գճեճճեճ Գ ճճաճեճ Գճեճ, Է., 1973.
10. Էճ Գ.Ն. Էնճոճեյ Նեճճեճճճճճճ ճճճ (Գճեճ, Իճճճճ, Ճճճ), Ի., 1971.
11. Գճճճճճճճ իճ Էնճոճեճ ճճաճեճ Գճեճ: Գ 2-Գ Գ. Իճ Գճ. Ն.Գ. Նեճճեճ, Ի., 1961-1963.
12. Գճճճճճճճ իճ Էնճոճեճ ճճաճեճ Գճեճ: Գ 2-Գ Գ. Իճ Գճ. Ի.Ի. Գճ-ճճճ-ճճճ-ճճ, Ն.Գ. Նեճճեճ, Ի., 1950-1953.

13. Õðãñòíiàòèý iàiyòíèéíâ ôáíääèúííáí äíñóääðñòää è iðàää ñòðái Äãðííú. Ìiä ðää. Ä.Ì.Êíðäöèíái. Ì., 1961.
14. Ñàiðúèèí Þ. Êñòíðèý ñðääíèð äáéíâ. Ì., 1980.
15. Çàáíðíâ Ì.À. Êñòíðèý èðãñòíiâuð iíðíiâiâ á äíèóíiáíòäð è iàðððèèèäð. Ì., 1977.
16. Çàðíðíâ Ì.À. Êðãñòíííñòú ià Äíñòíèâ. Ì., 1980.
17. Çàðíðíâ Ì. À. Ìàiñòái è èðãñòíiâuâ iíðíiâu. Ì. 1960.
18. Æðèöæ Ä. Êðàòèây èñòíðèý èðãñòíiâuð iíðíiâiâ. Ì., 2002.
19. Êíçèíñèèé Ñ. Ä. Êñòíðèý iàiñòää. Ì., 1986.
20. Äóóííâä Ä.Ä. Äíçíèèííiâáíèâ Äíäèèèñèíiâ iàððèiáíòä. Ì., 1960.
21. Êíðñòííèèé Ä., Äðíòäð Ð. Óíàáíè è äèääèú Çàíiääííè Ðèíñèíè èííäðèè è äíçíèèèííiâáíèâ ääðíiáíñèèð èíðíèääñòä (ái ñãðääèíú VI ä.). Ì., 1984.
22. Õà÷àòóðýí Í.À. Äíçíèèííiâáíèâ Äáíiðäèèúúð Øàòíâ áí Õðáiðèè. Ì., 1976.
23. Õà÷àòóðýí Í.À. Ñíñèíiáíây iíiàððèý áí Õðáiðèè XIII-XV ää. Ì., 1989.
24. ×èñòíçáíííâ Ä.Í. Íèääðèèiáñèây áóðæóàçнâý ðááíèðèè XVI äáèä. Ì., 1958.
25. Àèäèñáää Ä.Ì. Õðèäòèèèäòíâý áíéíâ. È., 1961.
26. Äàñíiáñèây Í.È. Ñòíèäòíýý áíéíâ 1337-1453ää. Ì., 1985.
27. Æðèäóèääè÷ È.Ð. Êíèèèçèèè. Ì. 1985.
28. Äóèýää Ä.È. Ìí ñèääài èííèèñòáiðíâ, Ì., 1976.
29. Õðääèèí Í.Ä. Äáíiðäèè÷-áñèèâ íèèðúðèý è iàð÷ííâ iíçíiáíèâ Çàíèè. Ì., 1972.
30. Ýéíiääðä. Æèçíú Êàðèä Äáèèèííiâ. Ì., 1977.

31. Öýääðìàíí Ä. Èàðë Äåèèèèè. Ì., 2003.
32. Èåääíáíâñèèè Ä.Ì. Èàðë Äåèèèèè, ×åðáç èììåðè è Äåðìì. Ì., 1995.
33. Çàääîðíúé Ä. Èñòìðèý ðèññèèè ìàì. Ò. 1., Ì., 1995.
34. Ñàìàðèèè Ä. Äìññòàìèè Äìèü+èíí. Ì., 1971.
35. Õèèòíí Ð., Õåääí Ä. Äìññòàìèè àìèèèèñèìì ìàðìàà à 1381å. Ì., 1952.
36. Ðóáöìâ Á.Ò.Äóñèðñèèè àìéíú. Äåèèèèè èðåññòóýíèèèè àìéìà à ×åðèè XV à. Ì., 1955.
37. Диль Ш, История Византийской империи, М., 1948.
38. Левченков В. История Византии, М., 1940.
39. Лихачёва В, Искусство Византии IV-XV вв. Л., 1986.
40. Удальцова З. Византийская культура. М., 1986.
41. Хейг К. Елизавета I Английская, Рос.-на-Дону, 1997.
42. Дмитриева О. В. Елизавета I. М., 1998.
43. Кнехт Р. Ришелье. Ростов-на Дону, 1995.
44. Черкасов П. П. Кардинал Ришелье. М., 1990.
45. Штекли А. Э. Томас Мюнцер. М., 1961.
46. Смирин М. М. Народная революция Томаса Мюнцера и Великая крестьянская война. М., 1955.
47. Мартин Лютер – реформатор, проповедник, педагог. М., 1996.
48. Фаусель Г. Мартин Лютер, жизнь и дело. Т. 1,2. М., 1995-1996
49. Брагина Л. М. Итальянский гуманизм. Этические учения XIV-XV вв. М., 1977.
50. Рутенбург В. И. Титаны Возрождения. М., 1976.
51. Гуковский М. А. Итальянское Возрождение: В 2-х т. Л., 1990.
52. Самаркин В. В. Историческая география Западной Европы в средние века. М., 1976.

53. Æðeáíðeé Óóðñeéé. Èñòíðeý ððáíeíá/Изд. пiáãìò. Æ.Æ. Ñàáóeíâà. Ì., 1987.
54. Àããðeé. Í òàðñòáíâáíeé ðñòeíeàíá/ Íãð., ñòàðüý è ìðeíá÷. М. Æ. Èãã-÷áí-êí. Ì.- È., 1953.
55. Àííà Êíííeíà. Àeáeñиада./ Æáíà. ñò., íãð. è eíííáíò. В.Èðáðãñêéíáí. Ì., 1965.
56. Èíðãáí. Í ìðíeñðíæãáíeé è ääýíeýð ããòíá./ Æñòóíeò. ñòàðüý, íãð. è eíí-íáíò. Æ. Ñêðàæeíñeíe.Ì., 1960.
57. Èãã Æeáeíí. Èñòíðeý / Íòã. ðãã. Æ.Èèòããðeé. Ì., 1988.
58. Перну Р., Клэн М.-В. Жанна д'Арк. М., 1992.
59. Õãðíáíí Õ. Ñàáííàðíeà. Åðãòeé eç Ñáí-ìàðeí,Ì., 1982.
60. Æíáeàø-Ðíæããñòãáíñeàý Í.À. Êóeüòóðà çàíããííããðííãñeíãí ñðãã-íã-ãã-êí-ãüý. Ì., 1987.
61. Èãðñããeí È.Ì. Êóeüòóðà ñðããíeò ããeíã. Èeãã, 1995.
62. Íãññãeüøððãóñ Õ.Æ. Èñòíðeý eñeóññãã çàðóããæíüò ñòðáí. Ñðããíeã ããeà. Æíç-ðíæããíeã. Ì., 1982.
63. Æeííãð Ð.Ð. Èñòíðeý ñðããíeò ããeíã. Ì., 1996.
64. Æeííãð Ð.Ð. Õãðeíãü è ãíñóããðñòáí á Æeíãã XVI ã.. á ýííòó Èãeüãeíeçíã. Ì., 1994.
65. Êóãðýãòãã Í.Õ. Èííòðããòíðíãòeý /Èñòíðeý Æãðííü. Õ.3 Ì., 1993.
66. Áãeáíãeí Р., ìàðeéí Æ. Ñòí ããeéèeò ãáíãðãòe÷ãñeéò íðeðüðeé. Ì., 2001.
67. Æóóííãã Æ.Æ. Èñòíðeíãðãòeý eñòíðeé ñðããíeò ããeíã. Ì., 1985.
68. Чекалова А. А. Константинополь в VI веке: Восстание Ника. М., 1986.
69. Сара Орне Джуэтт, Завоевание Англии норманнами. Мин., 2003.

71. Стрингольм А. Походы викингов. М., 2003.

72. История средних веков. I, II, III книга/ Сост. М. М. Стасюлевич. С.-Пет. – М., 2001.

73. Успенский Ф. И. История Византийской империи: ВЗ-х т М., 1997.

74. Միջին դարերի պատմություն, հ. I: Մաս I և II: Ե. Կոսմինսկու և Ս. Սկազկինի խմբ., Եր., 1962:

75. Յու. Ա. Պետրոսյան, Հինավուրց քաղաքը Բուֆորի ավերին: Եր., 1989:

76. Շարլ Դիլ, Բյուզանդիայի պատմության հիմնախնդիրները, Եր., 2005: